

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด



ภาพสहरณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัยและแบบขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถาม



แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก
 2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด
 3. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบคำถามในแต่ละตอน และกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ต่อไป
 4. ข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับจะนำไปประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน และสหกรณ์ที่ท่านสังกัด แต่ประการใด
- ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ด้วยความตั้งใจและจริงใจ

(นายอาหามะ อาแว)

นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

<input type="checkbox"/> ชาย	<input type="checkbox"/> หญิง
------------------------------	-------------------------------

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาด้านศาสนา

<input type="checkbox"/> ต่ำกว่าพระปริยัติ	<input type="checkbox"/> พระปริยัติ
<input type="checkbox"/> ปริญญาตรี	<input type="checkbox"/> สูงกว่าปริญญาตรี
<input type="checkbox"/> อื่นๆ เช่น ปอเนาะ ระบุ.....	

4. ระดับการศึกษาด้านสามัญ

<input type="checkbox"/> ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	<input type="checkbox"/> มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
<input type="checkbox"/> ปวส. หรือ อนุปริญญา	<input type="checkbox"/> ปริญญาตรี
<input type="checkbox"/> สูงกว่าปริญญาตรี	

5. สถานภาพ

<input type="checkbox"/> โสด	<input type="checkbox"/> สมรส
<input type="checkbox"/> หม้าย	

6. สถานะในครอบครัว

<input type="checkbox"/> หัวหน้าครอบครัว	<input type="checkbox"/> สมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย
--	---

7. อาชีพหลัก(จำแนกตามอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ฯ)

<input type="checkbox"/> รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	<input type="checkbox"/> ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
<input type="checkbox"/> พนักงานบริษัทเอกชน	<input type="checkbox"/> เกษตรกร/การประมง
<input type="checkbox"/> อื่น (โปรดระบุ).....	

8. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท
 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 25,000 บาท
 25,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาท
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์
- ต่ำกว่า 2 ปี
 3 – 5 ปี
 6 – 10 ปี
 11 - 15 ปี
 มากกว่า 15 ปี
10. ประวัติการใช้บริการเงินฝากสหกรณ์ประเภทวาทิอะฮ์
- ไม่เคยใช้บริการฝากเงิน
 เคยใช้บริการฝากเงิน
11. ประวัติการใช้บริการเงินฝากสหกรณ์ประเภทหมู่ถูออระเบฮ์
- ไม่เคยใช้บริการฝากเงิน
 เคยใช้บริการฝากเงิน
12. การใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์
- ไม่เคยใช้บริการสินเชื่อ
 เคยใช้บริการสินเชื่อ 1 - 2 ครั้ง
 เคยใช้บริการสินเชื่อ 3-5 ครั้ง
 เคยใช้บริการสินเชื่อมากกว่า 5 ครั้ง
13. การใช้สวัสดิการสมาชิกจากสหกรณ์ฯ
- ไม่เคยใช้สิทธิสวัสดิการ
 เคยใช้สิทธิสวัสดิการ

ตอนที่ 2 บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก

โปรดพิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ระดับบทบาทซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
2.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (Economic Aspects)					
การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก (Income)					
1) การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้					
2) ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ					
3) การทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น					
สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน (Expenses)					
4) การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น					
5) การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง					
6) สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น					
การส่งเสริมการออมทรัพย์ (Savings)					

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
7) สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย					
8) สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่น ๆ					
9) สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น					
การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ (Investment)					
10) สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม					
11) สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตราค่าใ้ที่เหมาะสม					
12) มีนโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก					
2.2 การพัฒนาด้านสังคม (Social Aspect)					
การจัดสวัสดิการสมาชิก (Welfare)					
13) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ					
14) สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณสุขประโยชน์ กองทุนชะกาดและสวัสดิการ					
15) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร					
16) สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก					
การให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร(Education & Communication)					
17) สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ แยกแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก					

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
18) สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและ กิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อ ออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ					
19) สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและ รวดเร็ว					
การร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน (Co-operation)					
20) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรใน ชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก					
21) สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน					
22) สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน					
23) สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน เช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ					
ส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม (Religion)					
24) สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ					
25) สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายใน อิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง					
26) สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาต การค้ำตามหลักชะรีอะห์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด

3.1 ท่านคิดว่าสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ที่ท่านสังกัด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ (ถ้ามี) คือปัญหาอะไร และควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน)

ปัญหาที่ 1.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

ปัญหาที่ 2.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

ปัญหาที่ 3.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

3.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในอนาคตข้างหน้า

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จนครบถ้วนสมบูรณ์

นายอาหามะ อาแว ผู้วิจัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทร ๐๘-๐๗๐๑๒๕๒๙

ที่ มอ ๗๕๑/

วันที่

ตุลาคมคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อัสมัน แตอาลี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. เอกสารเค้าโครงการงานวิจัย จำนวน 1 ชุด
 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
 3. แบบประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โทร ๐๘-๐๗๐๑๒๕๒๙
 ที่ มอ ๗๕๑/ วันที่ ตุลาคมคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์อริศ หัสมา

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา



ที่

ภาควิชาอิสลามศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒๔ ตุลาคม ค.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายหวันอับลอรอนี เหลละตุหวิ ผู้จัดการใหญ่สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮิม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ค
แบบตอบรับการนำเสนอบทความ



جامعة فطاني
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
FATONI UNIVERSITY

ที่ ม.พ.น.09.01 / ว 045

3 ธันวาคม 2561

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอบทความ

เรียน คุณ อาหามะ อาแว

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.กำหนดการ

จำนวน 1 ชุด

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก” เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2561 ในวันอังคาร ที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ตามรายละเอียดทราบแล้วนั้น

ในการนี้ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ได้ดำเนินการกลั่นกรองคุณภาพบทความงานวิจัยตามกระบวนการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงตอบรับและขอเรียนเชิญท่านนำเสนอบทความดังกล่าวแบบโปสเตอร์ (Poster) ในวันอังคาร ที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ ห้องนำเสนอชั้น 2 อาคารเรียนรวมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ดร.อิสมาอีล ราฮ์อ์)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

โทรศัพท์ 073 418 611-4 ต่อ 1416,08-1541-1419



20 ปี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
กับมรดกสร้างสันติภาพและสังคมคุณธรรม

ภาคผนวก ง

สารบัญอายุษ อัครอราน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญอายะฮ อักรอน

อายะฮ	หน้า	ลำดับ
..... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۗ	4,9,35	1
..... وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا.....	10,38	2
..... فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِن دَلِك فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ.....	10,38	3
..... يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ.....	11,39	4
..... وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا.....	11,40	5

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก จ
สารบัญอัลหะดีษ

สารบัญอัลหะดีษ

อัลหะดีษ	หน้า	ลำดับ
..... مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً	5,13,36	1
..... يقول الله تعالى: أنا ثالث الشريكين ما لم يخن أحدهما صاحبه	12,39	2
..... عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما، أن النبي ﷺ، قال: المسلم أخو المسلم..	13,37	3
..... لعن رسول الله ﷺ آكل الربا ومؤكله وكاتبه وشاهديه وقال هم سواء.....	40	4
..... إنما البيع عن تراض.....	96	5

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ฉ
นิพนธ์ต้นฉบับ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ของสมาชิก

อาหามะ อาแว¹ ธวัช น้อยหอม²

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา

E-mail: ibnuhambal@gmail.com

Ph.D. (Islamic Banking and Finance)

E-mail: tawat.n@psu.ac.th

ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก 2) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก และ3) ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด จำนวน 384 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวม สหกรณ์ มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออม ส่วนบทบาทการพัฒนาด้านสังคม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤตินตามหลักอิสลาม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท

สหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน ส่วนสมาชิกที่มีระดับการศึกษา ด้านศาสนา ระดับการศึกษาสามัญ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสหกรณ์ พบว่าปัญหาเร่งด่วน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ปัญหาการถอนเงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำ การหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน และปัญหาด้านสินเชื่อ แนวทางแก้ไขที่สำคัญได้แก่ สหกรณ์ควรใช้ สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน และยานพาหนะใหม่

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Roles of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in Member's Social and Economic Development

Ahama Awae¹ Tawat Noipom²

¹Master Degree Candidate, Islamic Studies

E-mail: ibnuhambal@gmail.com

²Ph.D. (Islamic Banking and Finance)

E-mail: tawat.n@psu.ac.th

Department of Islamic Study, College of Islamic Studies

Prince of Songkla University, Pattani Campus

ABSTRACT

This research aimed at 1) investigating the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social economic development; 2) comparing the role of the cooperative in members' social and economic development; and 3) examining the issues and providing the solutions on the issues. Field research was conducted on 384 members of Ibnu Affan Islamic cooperative limited, using questionnaires. Statistics program was used in analyzing data. The research found that:

1. The result of this study shows that the role Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social and economic development, in general, was rated high. When considering individual items, it was found to be high. The highest score was found on the role of the cooperative in the promotion of savings among the members and the promotion of Islamic conduct.

2. When comparing the results on the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' and social economic development, it was found that there were no significant difference of opinions on the role of the cooperative among the members with different gender, age, status, family members and main

occupations. However, there were significant differences of opinions among the members with different of Islamic education level, academic education, income, and member duration at the significance level of .05.

3. The results on issues indicated that 3 main issues included public relations activities of the cooperative were alow and out-of-date; cash withdrawal during feastive seasons or long holidays was difficult; and leanding activities was an issue. In order to solve these issues, the cooperative should effectively use the available technology in its public relations activities; provide ATM machine for members' convenience; and reduce profit rate on some types of loans such as housing and new transportation.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

บทนำ

ปัจจุบันคนยากจนในทุกภูมิภาคกำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์อย่างเข้มข้น คนยากจนล้วนต้องการทรัพยากรที่จะใช้ในการปรับตัว และต้องการการพัฒนาทางโครงสร้างเศรษฐกิจ และการเมืองที่เอื้อให้ชีวิตของตนเองและครอบครัวมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนไม่ใช่รอเอื้ออาหารซึ่งไม่รู้ว่าจะมาหรือไม่มาหรือมาถึงตัวเองหรือไม่ โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีลักษณะความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในประเทศ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและศาสนา และมีปัญหาความมั่นคงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อมายาวนาน จึงส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมาก จนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายในพื้นที่

ซึ่งปัญหาความยากจนก็เป็นปัญหาใหญ่ลำดับที่ 3 รองจากปัญหายาเสพติดและปัญหาว่างงาน มีน้ำหนักคะแนนประมาณ ร้อยละ 39 และปัญหาการก่อความไม่สงบถูกระบุประมาณ ร้อยละ 22 หรือเป็นลำดับที่ 4 แต่ในอีกด้านหนึ่งอิทธิพลของปัญหาความไม่สงบก็มีน้ำหนักอย่างมาก และมีความหมายที่ไม่ควรมองข้ามด้วยเช่นกัน เพราะมันมีผลกระทบอย่างแรงในเรื่องการทำมาหากินและอาชีพ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่คนจำนวนมากยอมรับว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบต่อแนวทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ 59-60 ของผู้ตอบบอกว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจอย่างมากถึงมากที่สุด (สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ความรุนแรงที่ยืดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง : 2554)

จากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) พบว่าจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความยากจนมากที่สุดเป็นลำดับ 2 โดยมีสัดส่วนประชากรยากจนสูงถึงร้อยละ 37.4 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด และจังหวัดนราธิวาสก็มีปัญหาความยากจนมากใกล้เคียงกัน โดยมีสัดส่วนประชากรยากจนร้อยละ 35.3 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งทั้ง 2 จังหวัดดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงจึงส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2558: 56) ส่วนจังหวัดยะลาอีก

หนึ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีปัญหาความยากจนเช่นกัน โดยภาพรวมแล้วโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีฐานแคบ เนื่องมาจากการผลิตที่ขึ้นอยู่กับผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญไม่กี่ประเภท ได้แก่ ยางพารา ส่วนการทำนา และสวนผลไม้ นั่นต้องประสบปัญหาการขาดแคลนระบบชลประทานที่ดี ขาดวิธีการทำการเกษตรที่ทันสมัย ทำให้มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ อันเป็นผลทำให้รายได้ต่อบุคคลต่อประชากรในสามจังหวัดนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในประเทศทั่วทุกภูมิภาคตลอดมา เช่นเดียวกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในระยะสั้น เพราะการแก้ปัญหาที่ไม่ตรง และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ผนวกเข้ากับรัฐบาลขาดเสถียรภาพด้านการบริหาร ทำให้ประชาชนขาดที่พึ่งทางเศรษฐกิจ เสมือนกับเรือขาดหางเสือ โดยที่ทั้งฝ่ายแก้และฝ่ายรับเหมือนคนตาบอดคลำช้าง ซึ่งการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจหรือการแก้ปัญหาความยากจนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามก็ต้องให้สอดคล้องกับหลักการอิสลามในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย (บรรจง บินกาซัน, 2543 : 13) และอนุวัต สงสม (2552) ได้มองว่าภาครัฐควรแสวงหาช่องทางในการเพิ่มรายได้โดยการสร้างงานหรืออาชีพเสริม การรวมกลุ่มอาชีพทางด้านเกษตรและประมง การจัดระบบสวัสดิการสังคมรูปแบบพิเศษขึ้นเฉพาะพื้นที่ ให้แก่ครัวเรือนซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จัดตั้งศูนย์ประสานงานกับนักลงทุนจากในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มการจ้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และการขยายตัวของธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทสถาบันการเงินของรัฐ สหกรณ์ และกองทุนหมู่บ้าน เพื่อรองรับความต้องการเงินทุน และปรับโครงสร้างหนี้ของระบบของภาคครัวเรือน

ยงยศ จันทรศิริ (2545 : 2) ได้กล่าวว่า สหกรณ์ถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่มีการรวมตัวกัน ในอันที่จะสร้างหลักประกันและให้ความช่วยเหลือกันแก่สมาชิกในสังคมในด้านเศรษฐกิจ และเป็นสถาบันการเงินที่มีความยืดหยุ่นและมีความเอาใจใส่ต่อสังคมมากกว่าสถาบันการเงินอื่น เพราะระบบสหกรณ์นั้นสมาชิกถือเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน สมาชิกจึงมีบทบาทในการบริหารงานของสหกรณ์โดยการคัดเลือกตัวแทนในหมู่สมาชิกมาเป็นคณะกรรมการดำเนินการแทนสมาชิกทุกคน

และสมาชิกทุกคนมีสิทธิในการรับเฉลี่ยคืนผลประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ด้วยซึ่งแตกต่างกับสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งเจ้าของสถาบันการเงินคือผู้ถือหุ้น ส่วนผู้ฝากเงินและผู้กู้เงิน ไม่มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตัวแทนมากระทำการบริหารงานและรวมถึงไม่มีสิทธิได้รับการเฉลี่ยผลประโยชน์คืนจากสถาบันการเงินเหล่านี้

วิธีการสหกรณ์จึงเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาความยากจน ในทางทฤษฎีการมีสหกรณ์ขึ้นนั้นก็เพื่อจุดประสงค์ที่จะช่วยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งอ่อนแอมาร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงธุรกิจ เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกันในสังคม และมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สหกรณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจให้มีความสมดุลระหว่างคนมีฐานะและคนจนให้มีจิตสำนึกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สยุมพร โยธาสมุทร (2553:4) ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสัมมนา: ทิศทางการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม ปี 2553 ซึ่งระบบสหกรณ์เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตแห่งอิสลาม ดังคำสั่งใช้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสหกรณ์มีกล่าวไว้ในหลักคำสอนของอิสลามอย่างมากมาย ทั้งจากในคัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ, ดังเช่นหลักคำสอนให้คนทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายะฮ์อัลกุรอานที่ว่า

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾

(2 : ๑๘๙)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงเกรงกลัวอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษยิ่ง”

(อัลมาอิดะฮ์ : 2)

จากอายะฮ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ได้กำชับให้มนุษย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในสิ่งที่เป็นความดี และอย่าได้ให้การช่วยเหลือในสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมครอบครัวในทุกระดับ

นอกจากนี้ท่านนบีﷺ ได้มีพระวจนะในเรื่องของการช่วยเหลือในยามทุกข์ยาก
 ดังที่ท่านนบีﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ
 كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ))

(أخرجه مسلم، 1991 : 2699)

ความว่า “ผู้ใดที่ปลดปล่อยทุกข์ใดๆ ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งจาก
 ความทุกข์ยากในโลกดุนยา อัลลอฮฺﷻ จะปลดปล่อยหนึ่งความ
 ทุกข์ให้กับเขาจากความทุกข์ยากทั้งหลายในอาคิเราะฮฺ และผู้ใดที่
 อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ลำบาก อัลลอฮฺﷻ จะทรงทำให้เขา
 พบความสะดวกง่ายดายในดุนยาและอาคิเราะฮฺ”

(บันทึกโดย Muslim, 1991: 2699)

จากหลักฐานข้างต้นจะเห็นได้ว่าระบบสหกรณ์นั้นสอดคล้องกับระบบอิสลามที่
 ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในความดีงามต่างๆทั้งด้านศาสตร์ความรู้ เศรษฐกิจ และสังคม
 เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตามหลักศาสนาอิสลาม อันที่จริงหลักการสหกรณ์ได้ถูกปฏิบัติมานานแล้ว จนเกิด
 เป็นระบบที่มีผู้นิยมรับไปปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง เป็นเวลากว่า 1,400 ปีมาแล้วที่ระบบเศรษฐกิจ
 อิสลามอนุญาตให้มีการลงทุนได้ในรูปของหุ้นส่วน ซึ่งเรียกว่าชะรีกะฮฺ เป็นวิธีการรวมทุนเพื่อดำเนิน
 ธุรกิจร่วมกัน หรือการร่วมลงทุน ที่เรียกว่า มุฎอเราะฮะบะฮฺ เป็นการนำทุนมารวมกัน ซึ่งมีความลึกซึ้ง
 เป็นหัวใจของการดำเนินงานสหกรณ์ เพราะนอกจากการนำทุนมารวมกันแล้ว ต้องร่วมกันรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย ส่วนสถาบันการเงิน
 รูปแบบสหกรณ์อิสลามในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
 พยายามของมุสลิมในประเทศไทยในการนำอิสลามมาสู่การปฏิบัติในด้านเศรษฐกิจสังคม และเป็นการ
 สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ (วัช นัยพอม, 2557 : 579) ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีมุสลิม
 อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากก็มีสหกรณ์อิสลามเกิดขึ้นหลายแห่ง เช่น สหกรณ์อิสลามปัตตานี จำกัด

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สหกรณ์อิสลามบีน่า จำกัด และอื่น ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของคนในพื้นที่ ทั้งการดำเนินการฝากเงิน และการให้บริการสินเชื่อที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลาม ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ ด้วยความพยายามในการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีสหกรณ์ 22 แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น กว่า 200,000 คน และมีสินทรัพย์รวมกว่า 7,000,000,000 บาท (เจ็ดพันล้านบาท) ที่ดำเนินการสหกรณ์ในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยครอบคลุมทั่วภาคใต้ (สำนักข่าวอะลามี่, 2556) จากการสำรวจของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พบว่าในปี 2552 มีสหกรณ์อิสลามที่เปิดดำเนินการในประเทศไทยทั้งสิ้น 54 สหกรณ์ (มนชยา อรุณศ, 2556 : 31)

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ก่อตั้งขึ้นมาในจังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมจึงจำเป็นต้องมีสถาบันการเงินหรือระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย จึงมีการรวมตัวกันระหว่างนักธุรกิจและนักกิจกรรมมุสลิมที่มีความตระหนักและใส่ใจในวิถีชีวิตและรวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการเงินและการลงทุน เนื่องจากที่ผ่านมาชาวมุสลิมขาดโอกาสในเรื่องการลงทุน การทำธุรกิจ อันเนื่องจากขาดเงินทุนที่ฮาลาลในการดำเนินธุรกิจส่วนบุคคลประกอบการบางท่านจะกู้เงินมาดำเนินการธุรกิจจากสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ย ทั้งสหกรณ์ที่มีระบบดอกเบี้ย ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ พวกเขาจึงมีการหารือกัน ศึกษาดูงานการดำเนินงานสหกรณ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ในที่สุดจึงได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่มีระบบปลอดดอกเบี้ย ได้เริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ด้วยการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อมาจดทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 (สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด,ม.ป.ป.: ออนไลน์)

เมื่อปีพ.ศ. 2556 สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีสาขาต่างๆ กระจายกระจายภายในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหนึ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา รวมแล้วมีสาขาต่างๆ ถึง 13 สาขา มีสมาชิกทั้งสิ้น 84,656 คน (24 ปี Anniversary 1992 – 2015, : 51) ตลอดระยะเวลา 24 ปีของการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เหมือนกับสหกรณ์อื่นโดยทั่วไปที่ยึดหลักประชาธิปไตยกล่าวคือ สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อประโยชน์ของสมาชิก เพียงแต่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจาก

สหกรณ์รูปแบบทั่วไปคือ การได้นำหลักการศาสนาอิสลามมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการอิสลามที่ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ยังคงขาดแนวทางการพัฒนาสมาชิกที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่สามารถเป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่ชัดเจน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อสมาชิกว่าได้สนองตอบความต้องการของสมาชิกในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ และดำรงความเป็นสถาบันการเงินอิสลาม หรือไม่อย่างไร และมีแนวทางพัฒนาสหกรณ์อย่างไร เพื่อนำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก
3. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาแนวคิดของสหกรณ์ทั่วไปและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม บทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และศึกษาถึงธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์อิสลาม ตลอดจนบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่มีต่อสมาชิกในด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิก

ทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยูทริ โกรวอร์ณ. 2546: 101 - 109) จำนวน 384 ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านต่างๆต่อสภาพทั่วไปของสมาชิก
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทสหกรณ์ หมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีอำนาจกระทำการตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และตามหลักการสหกรณ์ที่ยึดถือโดยไม่ขัดกับกฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด หมายถึง สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ทั้ง 13 สาขา ได้แก่ สาขาปัตตานี สาขานราธิวาส สาขายะลา สาขาสายบุรี สาขารือเสาะ สาขาจะนะ สาขาสุโหง-โกลก สาขาโคกโพธิ์ สาขายะหา สาขาดันหยงมัส สาขาเบตง สาขารูสะมิแล และสาขาศรีสาคร

สมาชิก หมายถึง ผู้ที่ได้ทำการเปิดบัญชีหุ้นสมาชิกกับสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ทุกสาขา

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมทางการเงินระบบอิสลาม การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ แหล่งฝากเงิน การส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การพัฒนาด้านสังคม (Social Development) หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางสังคมของชุมชนมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการจัดสรรชะกาตของสหกรณ์ จัดสรรทุน สาธารณประโยชน์ ทุนสวัสดิการสมาชิกและกองทุนชะกาต การเผยแพร่ให้ความรู้ ข้อมูลและข่าวสาร ตลอดจนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์และชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษาบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ตอบวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัดประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยูทอ โกรวเวอร์ณ. 2546: 101 - 109) กลุ่มตัวอย่างที่ได้ จำนวน 384 ราย

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	198	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	308	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	68	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

2. แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กำหนดใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อสำรวจตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบ

ให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ผลดังต่อไปนี้

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.918	26

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างการทดลองแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อคำถาม 26 ข้อ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .91 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวกของสมาชิกผู้ที่เข้ามาติดต่อใช้บริการธุรกรรมต่างๆกับสหกรณ์ของแต่ละสาขา โดยรอรับทันทีด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้งหมด 384 ฉบับ คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสมาชิกของแต่ละสาขา ดังนี้ ปีตธานี 54 คน สายบุรี 37 คน นราธิวาส 42 คน ยะลา 48 คน รือเสาะ 37 คน จะนะ 25 คน สุโง โกลก 38 คน โคกโพธิ์ 25 คน ตันหยงมัส 38 คน ยะหา 19 คน เบตง 8 คน รุสะมิแล 8 คน ศรีสาคร 6 คน รวมเป็น 384 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้วทำการป้อนข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป spss ให้ถูกต้องเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), การหาค่าเฉลี่ย (Mean), และการหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของสมาชิก โดยจำแนกเป็นรายด้าน ทั้งภาพรวม รายกิจกรรม และรายข้อ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพทั่วไปกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัดโดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบ ความเรียงจากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษาสามัญอยู่ในระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัวเป็นสมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 3-5 ปี เคยใช้บริการฝากเงินวาติอะฮ์และมูฏอโรบะฮ์ เคยใช้บริการสินเชื่อ 1 – 2 ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิสวัสดิการของสหกรณ์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวม พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมีบทบาทอยู่ในระดับ มากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65 และ $\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.66) ตามลำดับ หากพิจารณาเป็น รายกิจกรรม และรายชื่อที่สหกรณ์ให้บริการ และดำเนินการเพื่อสนับสนุนตามบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก มีผลดังนี้

2.1 บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.71) รองลงมาคือ กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.73) การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.82) ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรมพบว่า กิจกรรมการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.95) รองลงมาคือ ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.90) กิจกรรมสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.87) รองลงมาคือ การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.95) กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.79) รองลงมาคือ สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.87) กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.82) รองลงมาคือ สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตรากำไรที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.86$, S.D =

0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มินิโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.86)

2.2 บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพุดิตนตามหลักอิสลาม ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.72) รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.72) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.75) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.80)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรม กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.85) รองลงมาคือ สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณประโยชน์ กองทุนชะกาดและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.83) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.88) กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.89) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.92) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.84) รองลงมาคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชน

เกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.88) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรในชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.69$, S.D = 0.87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.68$, S.D = 0.88) กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาตการค้ำตามหลักชะรีอะห์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.78) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$, S.D = 0.84)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก จำแนกตามสภาพทั่วไป ผลปรากฏดังต่อไปนี้

สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด

2.4.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด โดยเรียงตามลำดับ

ความสำคัญเร่งด่วนพบว่าปัญหาและอุปสรรครเร่งด่วน ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 16.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน คิดเป็นร้อยละ 15.00 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก ลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินในบางประเภทหากเทียบกับสถาบันการเงินอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.14 แนวทางแก้ไข ควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน ยานพาหนะใหม่ เป็นต้น ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาผู้แทนสหกรณ์ไม่สามารถเข้าประชุมใหญ่ ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงานและไม่รู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.71 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรแก้ไขระเบียบโดยกำหนดให้ผู้แทนสหกรณ์สามารถเข้าประชุมใหญ่ได้ และลำดับที่ห้า คือ สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจหลักการสหกรณ์และธุรกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.85 แนวทางแก้ไข จัดให้มีการให้ความรู้หรือการประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกรณ์ต่อชุมชนและสมาชิกทั่วไปให้ทั่วถึงและเป็นประจำ และปัญหาการจะรับสิทธิสวัสดิการมีเงื่อนไขเชื่อมต่อกับหุ้นทำให้สมาชิกบางรายที่ลำบากไม่สามารถใช้สิทธิสวัสดิการได้ คิดเป็นร้อยละ 7.85 เท่ากัน แนวทางแก้ไข ลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเพื่อให้สะดวกแก่สมาชิกในการใช้สิทธิสวัสดิการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกสะท้อนน้อยที่สุด คือ ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชะกาดของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์สหกรณ์/ให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบชะกาดของสหกรณ์

2.4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนาที่มีการสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ อยากรให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.25 รองลงมาคือ สหกรณ์จะต้องมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 17.77

และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.29 ส่วนข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มงานไม่ใช่เน้นกลุ่มญาติๆหรือคนใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเท่านั้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวมทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีการให้บริการทางการเงินรูปแบบสินเชื่อและเงินยืมฉุกเฉินที่ปลอดดอกเบี้ย บริการเงินฝากที่หลากหลายประเภทให้เลือก และมีบริการด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูสนุล หะยีดาราโอ๊ะ (2557: บทคัดย่อ) “ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจมากในทุกด้าน” การให้บริการโดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก และหลักการสหกรณ์ข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

2. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลแก่สมาชิกเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก ด้วยการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อสมาชิกมีการเก็บออมจึงสามารถใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ไม่เอาเรียดเอาเปรียบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริการการเงินอิสลาม “ธุรกรรมทางการเงินอิสลามหรือสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยที่สหกรณ์เสนอไว้ให้แก่สมาชิกได้ร่วมกันทำธุรกรรมเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ไม่เอาเรียดเอาเปรียบและเป็นการแบ่งเบาภาระแก่สมาชิก” (เครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้, ม.ป.ป.; Karim, 2010; Cerimagic, 2010; Rahman, 2010) และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นแหล่งเงินกู้ยืม ทั้งเพื่อที่อยู่อาศัย อุปโภคบริโภค ตามความเหมาะสม และเพื่อการลงทุน เป็นการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ตลอดจนทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจด้วยการถือหุ้นเพิ่ม และฝากเงินกับสหกรณ์ด้วย เป็นการระดมทุนเพื่อหมุนเวียนในการให้บริการแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง

หากวิเคราะห์เป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เพราะสหกรณ์เน้นการให้บริการรับฝาก

เงินมีหลากหลายประเภทและปราศจากดอกเบี้ย หากเป็นเงินฝากร่วมลงทุนมูอโรบะฮ์ทุกประเภท จะมีการหักชะกาดก่อนการแบ่งผลตอบแทนเงินรับฝากแก่ผู้ฝาก และยังมีอัตราผลตอบแทนที่เทียบเท่า ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปหรืออาจสูงกว่า อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการส่งเสริมระดมทุนเพื่อให้มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน มีการเพิ่มทุนโดยให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม จัดทำโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์แบบปกติ และจัดโปรโมชั่นพิเศษในบางวาระบางโอกาส ทำให้สหกรณ์มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจต่างๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ (Grossman : 2006) สรุปผลจากการสำรวจของ Microfinance “ควรเริ่มต้นจากการให้บริการ ด้านการฝากเงินก่อนการให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ที่มีรายได้น้อยมีความต้องการฝากเงินกับสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเงินฝากจำนวนไม่มากนักของพวกเขา ซึ่งมีต้นทุนค่าเสียโอกาสและการเดินทางที่อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป” ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ซึ่งเป็นเพราะสหกรณ์มุ่งเน้นแต่การส่งเสริมการออมทรัพย์และการลงทุน โดยที่ละเลยการสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ทั้งที่โดยหลักการแล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัด และการออม ส่วนกิจกรรมที่เป็นแนวทางการสนับสนุนลดรายจ่ายและต้นทุนที่สหกรณ์ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิก คือ การทำบัญชีครัวเรือน

3. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิก พบว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน เพราะสหกรณ์ได้มีการดำเนินการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมมาโดยตลอดด้วยกองทุนตะกาฟูลช่วยเหลือสมาชิกและกองทุนชะกาดของสหกรณ์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ “เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามโดยพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข และวัตถุประสงค์ข้อที่ 4) ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี (สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบ努อัฟฟาน จำกัด, 2553: 6)

และหากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤตินตามหลักอิสลาม เพราะสถาบันการเงินอิสลามนั้นนอกจากต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่มีหุ้นส่วน ผู้ฝากเงิน ผู้ลงทุนและสังคมโดยรวมแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อพระองค์อัลลอฮ์ ดังนั้นสหกรณ์จึงได้ตระหนักและให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาด

การดำเนินงานหลักๆหรือห้ และมีการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอได้ รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก โดยสหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่ โรงพยาบาล คลอดบุตร และ เสียชีวิต โดยใช้เงินบริจาค(ตะบับรอรูว์)จากของกองทุนตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก และให้การช่วยเหลือสมาชิกและสังคมรอบข้างที่ตกทุกข์ได้ยาก รวมทั้งที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ เป็นต้น โดยใช้เงินทุนสวัสดิการสมาชิกและทุนสาธารณประโยชน์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรประจำปี และเงินกองทุนชะกาตและสวัสดิการสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ซึ่งเป็นไปตามหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร แต่สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เพียงแต่การให้ความสำคัญในสิ่งนี้น้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิกที่ใช้งบประมาณอย่างประหยัด โดยส่วนใหญ่แล้วอาศัยการพบปะกลุ่มปีละครั้ง ผู้แทนสหกรณ์เดือนละครั้ง และประชาสัมพันธ์อื่นๆ ผ่านเว็บไซต์ของสหกรณ์เป็นหลัก ยังถือว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมต่างๆน้อยมาก หากเทียบกับสหกรณ์และธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

4.1) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่เร่งด่วนพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เป็นสิ่งที่สหกรณ์ต้องแก้ไขเร่งด่วน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการให้บริการแก่สมาชิกให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่นเดียวกับปัญหาลำดับที่สอง คือปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และปัญหาลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินไปบางประเภทหากเทียบกับ

สถาบันการเงินอื่น เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่ว่า การคิดอัตรากำไรสูงเกินไป นั้นแสดงว่าการให้บริการ
สินเชื่อกองสหกรณ์ยังไม่สอดคล้องกับหะดีษที่ท่านเราะฮูล ได้กล่าวไว้ว่า

((إِنَّمَا الْبَيْعُ عَنْ تَرَاضٍ))

(أخرجه ابن ماجه، د. ت : 2185)

ความว่า “แท้จริงการซื้อขายต้องเกิดจากความพึงพอใจเท่านั้น”

(บันทึกโดย Ibn Majah, n.d.:2185)¹

ปัจจัยด้านนี้ถือว่าเป็นรายได้หลักของสหกรณ์ฯ จึงสมควรมีการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน
หากจะมีการลดอัตรากำไรเดิม หรือจะต้องมีการทำความเข้าใจให้ถูกต้องในความสมเหตุสมผลที่มีต่อ
การคิดอัตรากำไรของสหกรณ์แก่สมาชิกทราบด้วย

4.2) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม
อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า สมาชิกอยากให้มีการพักหน้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่
ประกอบอาชีพเกษตรกร พร้อมมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อ
ผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม ส่งเสริมให้สมาชิกมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะ
สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมด้วยการจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ของชุมชนนอกจากให้ความรู้ด้านการสหกรณ์แล้ว ควรจัดการ
อบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพตามความถนัดและบริบทของชุมชนนั้นๆ และที่สำคัญควร
ส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้าน
เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบมาเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

¹ อัลอัลบานีย์ (al-Albaniy, 1997 :2215) ระบุว่า เป็นหะดีษเศาะหีห

1.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการให้บริการสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก และจัดทำฐานข้อมูลความต้องการด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก เพื่อประกอบในการวางแผนงานทางด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก และการตลาดของสหกรณ์ และสหกรณ์ควรส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่สมาชิกด้วย

1.2 การพัฒนาด้านสังคม ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และจัดระบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สำคัญด้านการช่วยเหลือสวัสดิการสังคมให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน

1.3 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก และเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนราชการ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ให้มากขึ้น รวมทั้งการอบรมให้ความรู้และงบประมาณต่างๆในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริการทางการเงินอิสลามในยุค 4.0 ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

2.2 ควรศึกษาบทบาทเครือข่ายสหกรณ์อิสลามแห่งประเทศไทย กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากลุ่มสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

บรรณานุกรม

หนังสือ

ธวัช นุ่มผอม. 2557. สหกรณ์อิสลาม: คำตอบของมุสลิมไทยต่อเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์. คนหนุ่มสาวมุสลิมกับโลกสมัยใหม่.

ฝ่ายประชาสัมพันธ์สหกรณ์. 2553. คู่มือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด.

ฝ่ายประชาสัมพันธ์สหกรณ์. 2558. รายงานกิจการประจำปี Anniversary Report 24th

บรรจง ปินกาชัน. 2543. เศรษฐกิจการเงินอิสลาม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม.

ยุทธ ไกยวรรณ. 2546. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. 2547. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมายภาษาไทย. อัลมะดีนะฮ์ อัลมุน์วะเราะฮะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556 .

สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD). 2554. ความรุนแรงที่ยืดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน,สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

2558.รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน. (Human Achievement Index - HAI)

มนชยา อูรยศ. 2556. สรุปรายงานการวิจัยชุดโครงการวิจัย “ไทย – โลกมุสลิม, การศึกษานโยบาย เพื่อการพัฒนาการเงินอิสลามของประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์

ธวัช น้อยผอม. 2556. ศึกษาความสามารถของระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก (Islamic Micro-finance) กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งได้ทำการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล และสงขลา กับสมาชิกของสหกรณ์ที่ใช้ระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก.

อนวัต สงสม. 2552. เศรษฐกิจของภาคครัวเรือนจังหวัดปัตตานีภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อุสนุล หะยีดาราโอะ. 2558. ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบน์อ์ฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

หนังสือต่างประเทศ

al-Albaniy, Muhammad bin Nasir. 1995. *Silsilatu al-Ahadith al-Sohihah* (سلسلة الأحاديث الصحيحة), 1st Riyad : Maktabah al-Maktabah al-Ma'aarif al-Nashr wa al-Tauzi'i.

al-Bukhariy, Muhammad bin Ismail al-Jafiy. 1987 **Sahih al- Bukhariy.** (صحیح البخاری).

Dar Ibn Kathir.

Ibn Kathir. 2000. **Tafsir al-Qur'an al-Azim.** (تفسير القرآن العظيم). Beirut: Dar al-Ma'rifah.

Muslim, Abu al-Husain Muslim bin al-Hajjaj bin Muslim al-Qusyairiy al-Naisaburiy. 1900.

Sahih Muslim. Beirut. (صحیح مسلم). Labanon: Dar ihyaa al-Turath al-Arabiy.

al-Nawawiy, Yahya Ibn Sharaf Abu Zakariya. 1930. **Sharh al-Nawawiy 'ala sahih Muslim.**

(شرح النووي على صحيح مسلم). al-Qahirah: Matba'a al-Misryah bi al-Azhar.

al-Tabariy, 'abi Ja'afar Mahammad Ibn Jarir. n.d. **Tafsir al-Tabariy.** (تفسير الطبري). Misr :

Dar al-Ma'arif.

Ibnu Majah, Abu Abdullah Muhammad ibn Yazid al-Quzwiiniy. n.d. **Sunan ibn Majah**

(سنن ابن ماجه). Dar Ehy'aa' al-kutub al-A'rabiyyah.

เว็บไซต์

สำนักข่าวอะลามี่. 2556. “สหกรณ์อิสลามฯ”พัฒนาซอฟต์แวร์ยกระดับการเงินอิสลาม (ออนไลน์)

สืบค้นจาก:

<http://www.thealami.com/main/content.php?page=&category=2&id=1042>

(วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)